10

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
1447/2026

Ramazan Günlüğü

Tanıtım Şeması

Ayet

"Müminler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin."

(Hucurât suresi, 10. ayet.)

Hadis

"Müminin iki sevinci vardır: Birisi iftar vaktinde orucunu açtığı andaki sevinci, diğeri Rabb'ine kavuştuğu zaman orucunun (mükâfatından kaynaklanan) sevincidir."

(Müslim, Sıyâm, 163.)

Ramazan Sözlüğü

Mukabele:
Kur'an-ı Kerim'i karşılıklı olarak okumak demektir. Mukabelede bir kimse Kur'an okurken diğerleri onu takip eder. Özellikle ramazan ayında cami ve mescitlerde her gün bir cüz okunarak bu şekilde Kur'an-ı Kerim hatmedilir.

Hatim: Kur'an-ı Kerim'i baştan sonra okumak demektir.

Cüz: Mushaf'ın yirmi sayfadan oluşan bölümlerine denir. Kur'an-ı Kerim otuz cüzden oluşur.

Mukabele
10. Cüz

Dua

"Allah'ım! Verdiğin nimetin yok olup gitmesinden, lütfettiğin afiyetin bozulmasından ve senin gazabını üzerime çekecek her şeyden sana sığınırım."

(Müslim, Zikir, 96.)

Mâni

Ramazana şükredelim
Cürmümüzü fikredelim
Umarız affede Yezdan
Daim hemen zikredelim.

Esma-i Hüsna

El-Afüv

"Çok bağışlayan, bağışlamayı seven, kusur ve günahları affeden."

Kolaylıkla affeder
Günahları O siler
Ahirette cezayı
El-Afüv iptal eder.

Mustafa YILMAZ

Şehirler ve Mekânlar

Mısır Ezher Camisi

İlk olarak Fatımiler Devri'nde 972 yılında cuma camisi olarak ibadete açılmış, özellikle Memlükler Dönemi'nde 1277 yılından itibaren yapılan medrese ilaveleriyle büyük bir külliyeye dönüşmüştür. Ezher Külliyesi; etrafında zamanla teşekkül etmiş on üç mahallenin ortasında on üç mihrabı, altı minaresi, irili ufaklı dokuz kapısı, civarında yaptırılmış olan havuzlu altı hamamı, üç abdest alma yeri, altı sarnıcı, ana yapısı etrafında üç müstakil medresesi ve yirmi dokuz revakı ile İslam dünyasının en önemli külliyelerinden biridir.

Temizlik Adabı

- Kıyafetlerimizin temiz olmasına dikkat etmeliyiz.
- Yüzümüz yıkanmış, saçlarımız temiz ve düzenli olmalı.
- Düzenli banyo yaparak ter kokmamaya özen göstermeliyiz.
- Toplum içerisinde hapşırma ve öksürme esnasında ağzımızı kapatmalıyız.
- Dişlerimizi düzenli olarak fırçalamalı, ağız kokusuna karşı önlemler almalıyız.

Sahabe Hayatları

Abdullah b. Ömer

Abdullah b. Ömer, 613 yılında Mekke'de doğdu. Babası Hz. Ömer'le birlikte Müslüman oldu ve yine onunla Medine'ye hicret etti. Hz. Peygamber'in yanında birçok savaşa katıldı.

Sahabenin önde gelen fıkıh âlimlerinden olan Abdullah, en çok fetva veren yedi sahabiden biridir. O, fetva verirken önce Kur'an'a, sonra sünnete başvurmuş, bu kaynaklarda aradığı hükmü bulamazsa önde gelen sahabenin ortak görüşlerine göre hareket etmiştir. 2 bin 630 hadis rivayet ederek bu konuda Ebu Hüreyre'den sonra ikinci sırada yer almıştır.

Abdullah, sahabenin zenginlerindendi. Servetini biriktirmez, eline geçeni ihtiyaç sahiplerine dağıtırdı. Zenginliğine rağmen sade giyinir ve az yemek yerdi. Yumuşak huylu olduğu için Hz. Peygamber'e benzetilirdi. O, Müslümanlar arasında çeşitli fitnelere yol açan hadiselerden hep uzak durmuştur.

Ebu Eyyûb el-Ensari'nin de bulunduğu İstanbul Seferi'ne iştirak eden Abdullah, seksenli yaşlarında Mekke'de vefat etmiştir.

Bir Nasihat

Çevrendeki insanları hor görme. Hiç kimseyi dış görünüş üyle yargılama.

Günün Sorusu

Vacip olan oruçlar hangileridir?

Adak orucu, yemin kefareti orucu ve nafile orucu, kazası vacip olan oruçlardır.

Sure

Asr Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 3 ayettir. Adını ilk ayette geçen asr kelimesinden almıştır. Asr; "çağ, ikindi vakti, uzun zaman" anlamlarına gelir. Surede üzerine yemin edilerek zamanın önemine dikkat çekilir. İnsanı dünya ve ahirette hüsrandan kurtaracak iman, amel ve erdemler açıklanır. Asr suresi kısa olmakla birlikte Kur'an-ı Kerim'deki bütün nasihatlerin özü sayılır. Ayrıca sahabenin bir araya geldiklerinde bulundukları yerden ayrılacakları zaman birbirlerine Asr suresini okudukları rivayet edilmiştir.

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan sofrası, mürüvvetini artırıyor ev sahibinin. Huzur doluyor evlerin mutfaklarına, odalara ve oradan bütün bir eve... Huzur, evlerden binaların aralığına, orada sokağa, mahalleye taşıyor. Kurulan sofra, sevgi ve huzur tohumlarının atılmasına sebep oluyor; oradan birliğe ve dirliğe eriyoruz.

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Sufi kitap, İstanbul, 2015, s. 25.)

Şiir

İlk Oruç

bir yudumda içilir akşam ezanı
sezer yolunu bir dua iç denizlerde:
'kabul et lütfen ilk oruçlar hatrına'
bir yudumda içilir akşam ezanı
hilal göründü, kara göründü, kurtulduk
ilk orucuyla süsleniyor kızım aynada
bir ümmet anlaşıyor ışık hızıyla
hilal göründü, kara göründü, kurtulduk
ekmek sıcak, Allah güzel, sen iyi
bu marşla aksın e-beş trafiği
eve erken gelen babanın yuva yapar yüzüne
ekmek sıcak, Allah güzel, sen iyi

Ahmet Murat

Dünyada Ramazan

Mısır

Mısır'da ramazan yaklaşınca sokaklar süslenir, ramazan fanusu denilen özel fenerlerle evler ışıklandırılır. Bayram gelmiş gibi herkes birbirini kutlar, dualar eder. İftar yaklaşınca camilerden dışarıya hoparlörle Mısır'ın meşhur kârilerinin en güzel kıraatlerini dinletilir.

Metin

Müminin hayatı sabır ile şükür arasında geçer. İnanan insan için üçüncü bir yol yoktur. Oruç, sabrın ve şükrün beraberce harmanlandığı ve isyan kapılarını kapatan bir ibadettir. Onu diğer ibadetlerden ayıran, kişiye dolaysız ve vasıtasız şekilde kulluk bilincini hissettirmesidir. Oruç, insanlığa dünya kurulalı beri yarenlik eden hem bedenini hem ruhunu sararak, insanı ötelere taşıyan manevi bir yolculuktur. Oruç ibadetinin hedefi insanları takvaya eriştirmektir. Bu bizzat Kur'an-ı Kerim'de "Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakınmanız ve takvaya erişmeniz için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı (...)" şeklinde anlatılmaktadır. Oruç ramazanda bir başka anlam kazanır, oruç ve ramazan ayrılmaz bir ikilidir. "Oruç, günahlara, kötülüklere kalkandır!" , "Oruç bu yüzden sabrın yarısıdır." Oruç ibadeti, riyadan uzak ve meşakkatli bir ibadet olduğu için Allah, bir hadis-i kudside "Oruç bana aittir. Kişi süfli arzularını, yemesini, içmesini sadece benim rızamı kazanmak için terk ettiğinden, oruçluya ödülünü ben veririm." buyurmaktadır. Oruç geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi Muhammed ümmetine de farz kılınmıştır. Kur'an-ı Kerim, açık biçimde bu yükümlülüğü "...Sizden ramazan ayına yetişenler o ayda oruç tutsun..." şeklinde dile getirir.

Soner Gündüzöz

(Gençlerle Hayata Dair, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 5. Baskı, Ankara, 2022, s. 187-188.)